

ПИЈЕМОНТ

Директор: Бранко Божовић

Оснивач: ЉУБОМИР С. ЈОВАНОВИЋ

Уредник: Коста М. Луковић

На низбрдици

У место сјајних победа и лаворових венаца Немци су после три и по месеца рата дочекали само поразе и неуспехе. Преварене, наде о тријумфалном уласку у Париз и Варшаву. Несрећа и невоља замениле су одушевљење немачког народа, који је још недавно претио својим противницима да ће их немилосрдно уништити.

Силна немачка армија, која је спремана за рат толико година и са толико пажње претрпела је потпун неуспех. Али са неуспесима војске тесно су везани неуспесима немачке војне науке. Немачка војска ратовала је по својим нарочитим стратешким и тактичким принципима. Ти су принципи сада претрпели потпун неуспех.

Немачки војни стручњаци натерали су немачку владу да погази неутралност Белгије. Зашто? Прво зато, што су се надали да изненаде Французе и друго, што је, према њиховом мишљењу, за немачку армију потребан куд и камо већи фронт него што је француско-немачка граница. Али Французе нису изненадили, а на целој садашњој бојној линији, чија је дужина била претходно потребна за стратешко развиће немачке војске, они трпе неуспех. У место да воде операције на целој дужини фронта, они су се ограничили да оперишу само на половини тог фронта, око белгиско-француске границе, а међутим на утврђења на француско-немачкој граници они и не мисле ударати.

На руском ратишту, где је огромна дужина границе, дозвољавала најповољније развијање великих маса, немачка је стратегија тотално пропала. Баш онде, где су могли да раде по својим принципима,

они су се уверили, да ти принципи нису потпуно тачни и да има и бољих од њих.

У тешки је положај допала Немачка са своје охолости. Њене ратне шансе смањују се из дана у дан и бесповратно ишчезавају. А у земљи је настала права несрећа. Глад је већ одавна закуцала на врата појединих крајева и вароши и ускоро ће авет глади проћи целом Немачком. Индустрија и трговина пропадају и пропаће потпуно.

Али што је најгоре за њих, Немци немају ни од будућности да се надају ничем бољем. Они могу само да сачекају коначни пораз својих армија, па да затим и последњом паром из земље надокнаде победницима штету, коју су им тако обилно наносили. Презрени и омрзнути, Немци никад неће моћи да се поврате и да дођу до оне моћи како економске тако и политичке. Политичка моћ немачког народа биће за навек уништена, а без ње и сувише је тешко замислити васпостављање економске моћи.

Тако пропада један народ, који је за науку много урадио, а могао је још више да уради. Пропада зато што је само у себи гледао оличење човечјег ума и снаге, што је само себи давао право живота и слободе на земљиним шару. Незадовољан својом великом снагом, он је хтео да буде најјачи, први и једини, — а кажњен је да се сурва и да буде међу последњима.

Из бојне линије

Да се поткује

Званична администрација се ни у мирно доба не одли

кује особитим поштовањем интерпункције: у рату, она је се асоцијално и не сећа.

Један командант пука, коме је био обесио коњ, напише овако требовање за поштов свога коња:

Да се одмах поткује командант пука. Н. Н.

Дипломатска преписка

— Дипломатска преписка Енглеске, Русије и Француске пред европским ратом —

(Од нашег извештача)

Ниш, 9. новембра

Енглеска дипломатска преписка из овог рата с другим енглеским документима штампана је као друга књига наше „Плаве Књиге“.

После ње штампаће се, тако исто у засебној књизи француска, руска и белгијска документа. Све те књиге носиће један натпис: *Српско-аустријски и европски рат* — дипломатска и друга документа.

Арнаутско изазивање

Спречавање пловидбе на Бојани

Цетиње, 9. новембра

Јуче су Арнаути из заседе, између села Широка и Зогања, на неколико километара од границе, коју је лондонска конференција одлучила између Црне Горе и Албаније, пуцале на редовни црногорски путнички пароброд „Враћин“, који се враћао Скадарским Језером за Ријеку Црнојевића. Том приликом смртно је рањен крмнош, а један путник, Црногорац, лако је рањен. Црногорска предстража, која стално стоји близу места, одакле су Арнаути пуцали, остала је мирна. Поводом тога што Арнаути нису престали изазивати Црну Гору спречавањем црногорске трговачке везе реком Бојаном, која је веза, особито за време овог рата, за земљу животно питање,

управо ових варошких општина са престоницом на челу уложиле су код министра унутрашњих послова протест, молећи га за интервенцију код владе и врховне команде. У протесту се напомиње да Црна Гора није у рату са Албанијом и да је право службе Бојаном Црној Гори зајемчено са два међународна уговора: Берлинским и Лондонским.

Потпуно је неистинита вест бечких листова о пренашању престонице са Цетиња у Никшић, јер за то нема никакве потребе.

Око Чин-Тао

— Кома ће припасти ова тврђава —

Представник китајске мисије у Петрограду саопштио је неким руским новинарима, да ће се кроз кратко време одржати у Пекингу китајско-јапанска конференција, ради изравнања несугласица између Китаја и Јапана. Китајска дипломатија изјављује да њена влада неће ништа предузимати против Јапана ако Јапан задржи Чин-Тао до свршетка рата са Немачком. Чувајући строго неутралност, китајска влада радиће све што је у њеној могућности да мирно расправи сва спорна питања. Постављење Јудника за заступника китајских интереса на китајско-јапанској конференцији, који је присталица Тројног Споразума, даје доказа да ће се постићи споразум између Китаја и Јапана.

Очајање у Немачкој

— Резултати немачке мегаломаније —

Путници, који стижу из Немачке, причају да се расположење Немаца, које су храбрили лажним извештаји-

ма главног штаба о победама, изменило под утицајем вести о последњим поразима на источном фронту.

Народ је врло много узнемирен. По варошима и селима не виђа се у грађанском оделу нико од 17 до 50 година. Све је отишло у војску. Коњи су такође узети за војне потребе. Сељаци употребљују краве.

Цене животним намирницама знатно су скочиле. Осећа се оскудица у житу и петролеуму. Довоз из Аустрије готово је престао.

Аустријска влада забранила је извоз потребних ствари у Немачкој, и ако је с њом у савезу.

Гоњење Руса, који живе у Немачкој, продужују се ма да у слабијој форми.

Ситуација

Београд, 10. новембра.

На фронту Ваљево—Обреновац наши су на неколико места потукли непријатељска одељења. — Наш је положај веома повољан.

У Источној Пруској није било промена. — У Пољској Руси гоне немачке трупе. — У Галицији руска се офанзива продужује.

На западу нема знатних промена. Војни стручњаци сматрају, жати на својим садашњим положајима.

Још једно пророштво

— Рат ће се свршити о Ускрсу (?) —

Париски дописник „Дејли Телеграфа“ послао је своме листу овај телеграм:

„Рат ће се свршити до Ускрса, пише песник Пол Барлат, који се сада занима пророчанствима.“

Ево победничког календара Пола Барлата.

Крајем новембра неће бити

Коњачки бој

Прича један официр, који је учествовао у јапанском рату. У бугарско-турском рату био је добровољац. Борио се у двадесет и седам битака. По роду оружја је коњаник. Свршио је артиљеријску школу али је преведен у коњицу и ступио у козачки пук. Другови га због његове храбрости уважавају, војници га зову „очајним“. О својој служби говори са одушевљењем. Воли је и поноси се њоме.

— Коњица је за све и свуда. Иде војска напред, — коњица врши извиђање. Када треба гонити непријатеља, — шаљу њу. Када се одступа, — она задржава непријатеља. Пре кратког времена, када су Немци свом силом навалили на Вислу... предњи наши делови морали су одступити. Један део требало је да пређе на десну обалу. Направили су понтонски мост, а Немци, скоро за њиховим леђима, осули страшну

паљбу. На дао Бог никоме да се десило на мосту. Настала је таква паника, да су се војска и комора помешали. Наређено је да остану две стотине и да задржавају Немце.

— Макар и сви до једнога изгинули, али бар дајте времена осталима да пређу у реду. После одступања запалите мост.

И две стотине Козака око моста растурише се у ланац.

Они су образовали живи бедем. На њих су падале гранате, покушавајући су и пешачки напади. Они су сјახали на крају шуме с коња и полегали по пољима и борили се.

— Сви су прешли. Предајте се, — чуло се иза њих.

Тада су појახали коње и окренули ка мосту.

— Ако запалите мост и сами пређемо преко њега, доћи ће Немци, угасиће ватру и користиће се мостом, рекоше они. Нећемо тако.

И опет су се лавови растурили у ланац, а неколико људи одоше

да запале мост. Када је мост изгорео више од половине, и када се њиме више није могло служити, стотине Козака скочили су у воду са високе обале. Немци нису смели да појуре за Козацима, бојећи се замке.

Када су дошли до обале, Козаци су већ били на другој обали. Тресући се шалили су се:

— Горе је било сувише топло, а у води сувише хладно.

Питао сам како се бори непријатеља.

— Не знам, како то неко може да каже да се Немци не бију добро, — расрди се мој коњаник. Нећу ни да чујем ни да читам, када се говори да су аустријски хусари и улани или немачки драгони плашљивци. Не верујте у то: боре се добро и упорно. Боре се до крајњих граница и одступају када их ватрата за врат. Тада он, свеједно, ја, — жив или мртав. Али он се и предаје, али дотле се добро држи. Ево вам један пример. Таквих је борби било врло много: сваки дан на целој фрон-

ту. Немачко-аустријски таласи разбили су се о руске стене и повратили се назад. Наши су прешли у напад. Била је читава дивизија Козака. Дошли смо у једну долину, десет врста у дужину и једну и по врсту у ширини. Спреда, са стране ове долине је густа шума. Требало је прећи ову долину и испитати је, — да ли има нечег иза брдашцета или не. Штабни официр приђе нашем командиру. Ја сам рекао једноме другу:

— Шаљу нас, нашу сатнију.

— По чему ти мислиш?

— Зато што се о томе већ говори.

Чујем да се тако говори, али не би желео да тако буде. Више од двадесет пута био сам у боју, па за мене нема новине. Ако пошљу, ићи ћу; али боље да пошљу другу сатнију. Командир позва нас. Одјашемо и развијемо се у ланац. Идемо коракором: командир пред нама, а ја с другом иза сатније, да би се одржао поредан. Тек што смо тако прешли једну врсту, нас

су зацело приметили са другог краја долине и почели су да нас туку шрапнелом. Командир нареди:

— Галопом!

Почели смо галопирати, а иза нас пешадија: „тра-та-та, тра-та-та...“ Над главама нашим распрекавају се шрапнели, са стране фијучу куршуми, а ми не гледамо никога, него јуримо напред. Само помислих:

— Јесу ли засели у шумарку?

Треба окренути: треба извршити задатак, допрети до краја брда.

Козаци појуре с коњима у страну, у шуму: „паф, паф, паф“ — и даље. Неки су отишли дубље у шуму, сјახали су и пуцали. Ја осећам да с десне стране иде смрт. Видим да је боље да одем на леву страну, јер је тамо било безбедно. А куршуми сипају.

Није ми се ни гледало. Али ја стегох дизгине и викнух Козацима:

— Идем, идем, браћо! Право!

Не одвајајте се, не напуштајте се! Понеки су се ваљали с коњима;

немачка лађа била „Карлсруе“, која је једина немачка крстарица у томе мору.

Место, где је виђена та битка, налази се у Мексиканском Заливу. Ако је „Карлсруе“ сатеран у тај део Атланског Океана, онда ће ускоро бити и са њим свршено.

Енглези су у почетку рата имали на америчким обалама Атланског Океана четири оклопне крстарице типа „Суфолк“ (9.950 тона, 24 чвора, 14 топова од 15 сантиметара) и две мање. Томе су придружиле и француске крстарице.

Њихов је број више него довољан, да се „Карлсруе“ затвори у Мексикански Залив.

Савезници у Немачкој

— Најслабије место немачке царевине —

Немачка је у војничком погледу веома осетљива у својим пограничним провинцијама. Њени су најјачи индустријски предели Вестфалија и Шлезија. То су два нервна центра Немачке, а у исто време полови савремене индустријске Немачке. Ова два реона немају природне одбранбене линије, а ни вештачких утврђења.

Сем тога обе ове провинције припадају Прусској, према којој савезници морају да поступају много оштрије него према осталим немачким државама, које са њом иду само на силу.

Главни је задатак савезника да разбију немачку армију. Али ако они буду могли да нанесу удар индустријским крајевима Немачке, онда ће то бити најјачи ударац Немачкој, сломиће њен отпор.

Варварски обичаји

— Немци су од увек били варвари —

Када су француски листови донели слику немачког тестераста бајонета, који је нађен на бојишту, немачка званична агенција објавила је да је тај бајонет за сечење дрвећа.

Ово је објашњење неистинито, јер су слично оружје употребљавали Немци још за време Наполеонових ратова.

На постољу Вандомског стуба, у Паризу, међу осталим трофејима налази се и једна тестераста сабља, нађена на бојишту,

римо се и заборавимо на друге. Кољемо се само нас двојица и чујем наше „цок, цок“. Наредник је мајстор у борењу. Једном сам му чак довикнуо: „Вешто“, а он нешто рече на свом језику. Зацело, грди нешто. Ја се некако измакнем, па га ударим по слепом оку. Он паде. Све је то ствар од пет, више, — пет минута. Одједном се начини места свуд унаоколо. Погледам, — црвене чекшире беже. Ван себе, вичем Козацима: — На њих! Сеци!

Хоћу да измахнем сабљом, — сабља ми није у руци. Када је и како испала — не знам. Поред мене стоји Козак на земљи, — коња му убили. Викнем му да ми дода сабљу:

— Ето лежи поред хусара. Он ми даде, — рука не држи. Погледам на шаку, — из рукава тече крв.

— Рањен, — помислим, — и то тешко.

Спустим сабљу у канију. — Гађаћу левом, — умирујем себе и опет вичем својима: — Хватајте их, децо!

Рат у колонијама

— Французи су освојили немачки Конго —

Француска министар колонија издао је извештај о операцијама, које су вођене месец дана у пределу Санга.

Француске трупе, којима је командовао генерал Ајнерих, отерале су Немце из већег дела територије, коју смо уступили Немцима по конвенцији од 6 новембра 1911 године.

Ндсум, који је непријатељ заузео, био је повраћен између 26 и 29 октобра, после једне огорчене борбе.

Влада белгијског Конга ставила нам је на расположење брод „Луксетбург“ и 150 људи.

Готово истог дана, 22. октобра, једно одељење, којим је командовао пуковник Итен, заузело је Нолу. Заробљено је неколико официра и подофицира и велики број војника. Заузели смо четири митраљеза, један топ, врло много муниције и хране. Губици непријатељеви били су знатни.

Ове сјајне операције велике су гаранције за доњи Санго, Конго и Убанги.

Треба нарочито истаћи сјајно држање генерал-лајтнанта Фурноа, који је био придодат колони Ајнериха.

Дневне вести

Народна Скупштина

Данашња седница Народне Скупштине заказана је у 9 часова пре подне.

На дневном су реду: 1) Друго читање закона о ванредним кредитима од 110.000.000 динара. 2) Прво читање закона о реквизицији. 3) Закон о узимању на знање одлука по струци Министра Унутрашњих Дела.

Милојко Чарапић

У последњим борбама погинуо је Милојко Чарапић, пешадијски поручник. Покојни Милојко одликовао се у оба прошла рата изванредном храброшћу и одликован је највећим нашим одликовањем.

У свој генерацији Милојко је важио, као најидеалнији и најспремнији официр.

Слава му и вечан помен!

А хусари мамузају коње и само понеки пут некако смешно, не видећи никога, ударају сабљом поред себе по ваздуху. Одједном иза мене повика Козак:

— Ваше благородије, иза нас има још Аустријанаца.

Осврнем се, — око четрдесет, друга партија. Долазе нам с леђа и већ су близу: на три стотине корака. Кроз главу ми пролеће:

— С једнима смо свршили... Ови су свежи. Да бежимо.

Језик хоће да виче: „Бежимо, децо!“, а у души расте упорство: — Нећу да идем. Нећу.

Не знам шта да радим. Нема наде. Није лако опет се борити, а не бежи се. И то не што ме је стид, него просто упорство: нећу, па тако. Окренем коња к њима и стојим. Окрену се и моји војници. Узгред их пређем погледом: мало их је, а и од њих је половина рањена. Ми стали, — па стадоше и они. Почну на нас из пушака: „хлоп, хлоп, хлоп...“

— Поред нас, чујемо позади. Наши одговоре. Видим тамо паде седам-осам људи. Они се трг-

Клуб Самосталних Радјкала

Јављају нам из Ниша да је јуче клуб народних посланика Самосталне Странке одржао седницу на којој је решавао о држању Самосталне Странке у питањима која се буду изнела на решавање пред Народну Скупштину.

Војна наредба

Сви ђаци регрути, рођени 1894. год. као и ђаци рођени ранијих година, који досада нису из буди којих разлога упућени у кадар морају најдаље до 15. овог месеца закључно предстати војном одељењу Суда општине београдске ради упута на преглед и одслужење ђачкога рока у ђачкој чети.

Ђаци регрути, који се налазе на територији Дунавске Дивиз. Овласти, упућиваће се на преглед у Штаб Дунав. Дивиз. Области, они пак који се налазе ван ове територије пријављиваће се ради прегледа најближој пуковској окружној команди или дивизијском штабу на чијој су се територији затекли.

Регрути ђаци који се за способне огласе, морају се јавити VII. пуков. окр. команди 16. овог месеца; они пак регрути — ђаци који се буду прегледали код других пуковских или дивизијских команди, непосредно ће се јавити ђачкој чети.

Од суда општине града Београда 10. новембра 1914. год. ПБр. 2862 у Београду.

Дрва за подофицире

Према наређењу Министра Војног, ожењеним подофицирима сталног кадра издаваће се месечно један кубни метар дрва.

О „националној драми“

У недељу пре подне у 9 часова пре подне у сали Официрског Дома у Нишу наш познати беседник г. Д-р Николај Велимировић, одржао је предавање „О националној драми“, у корист добегле ратничке сиротиње.

Помоћ сиромашним избеглицама

Из Ниша нам јављају да је тамо образован одбор са задатком, да скупља прилоге за помоћ сиромашним породицама, које су се морале настанити у Нишу.

Сазнали смо да ће се о-

ну, као да размишљају, шта сад да раде. Мислим опет: „Треба побећи“, кад испред њих изјаха официр и нанишани. Осећам опет, да је на мене. Левом га руком не могу оборити, па се осећам немоћним. Чекаћу, па шта буде. Не стаде ми даха. Као да нико није дисао, све се утишало. Само у ваздуху два пут прозуја као метал:

— „Тин, тин!“

— Нишани, — мислим и вичем својима: — Хоћемо ли напаста?

— Наравно; побећи не можемо.

— Напред!

Наши заклинташе, — а пред собом видим, да је први ред остао, а други вратише коње у шуму. Официр опет опали, но промаши. Пође и он на нас, такође без сабље. Само с револвером. Нанишаним левом руком на њега и он на мене. Дођосмо скоро један до другог и опалисмо, али промашимо. У мом нагану нема више ниједног метка, а мој противник за сабљу. Он измахну, али га мој каплар удари по лицу: отсекао му је врх

вакви исти одбори образова-ти и у Крушевцу и Алексинцу.

Желимо да се све вароши у Србији одазову на овај начин пострадалим и намученим породицама.

Ратне ситнице

Немачки губици у Белгији осам пута су већи од савезничких губитака. Немци званично објављују да имају 509.000 које погинулих, које рањених и заробљених. Ту су урачунати губици у августу и септембру и мали део губитака у октобру.

Ратна пошта

Ко зна што о војник — ратнику Петру А. Андрејевићу ре дову 2. чете 4. батаљона, 4. пекобројног пука Ђурчији из Паланке моли се да изволи известити његовог старог оца Лазара Андрејевића Ђурчију у Паланци.

Молим свакога ко би знао где се сада налази мој отац Сима Крстић бив. трговац из варошице Лешнице срез Јадранског окр. подринског да ми јави на адресу Војиславу Костићу жангармер. нареднику Београд.

Све власти молим ако би што сазнале за мог оца да га упуте мојој фамилији м Крушевац.

Ревизорима

Уредништву: „Пијемонт“, „Полишика“, „Правда“, „Делеша“, „Стража“ и „Мали Журнал“ оломињу све своје ревизоре да без икаквог изговора на данашњу ситуацију одмах пошаљу обрачуна и што најдаље до 15. овог месеца После одређеног рока извештаја се неће никаква примати и лист ће бити обустављен сваком ревизору који не буде савесно одговорио својој дужности.

Последње вести

На Кавказу

Петроград 9. новембра. Службено

8. новембра није било ничег важнијег у операцијама на Кавказу.

Руске победе у Пољској

Петроград, 9. новембра. Службено

Борба између Висле и Варте наставља се са јединственим огорчењем. Ми смо постигли неколике делимичне успехе. На фронту Ченсгохов--Краково борбе нису донеле никакве стварне промене. Заробили смо 2000 војника и отели митраљезе.

Освајање Галиције

Петроград, 9. новембра

У Галицији Аустријанци су евакуисали Нови Сандец под притиском наших трупа.

На западу нема промена

Париз, 9. новембра. Службено

Јучерањи дан био је миран на целокупном фронту. У Белгији, као год и у пределима Араса и Оазе било је само повремених пушкарња. Наша артиљерија у опште се показала активнијом од непријатељске артиљерије. Наше су батерије успеле да униште више немачких шанчева. Непријатељ у осталом ради на томе да подигне друге даље назад. Дан је такође био миран у Ену, у Шампањи, у Аргоњи, у горњем току Мезе у Вогезима.

носа, образе и обе вилице. Погледам, око мене празно: леже само црвене мрље, а такве исте мрље одмичу од нас.

— Остах читав, — одахнем.

А иза брежуљка излазе ножи.

— Но, сад више не, — кажем у себи. — За данас је доста. Свој задатак смо извршили и долину до краја извидели, — трећу порцију не можемо примити.

Командујем:

— Натраг, децо, у шуму. А тамо да видимо.

У шуми, поред које смо мало-час пројурили, чу се нека ларма. Ми се притајимо и мало очекујемо. Ко тамо пуца, не знам. Наредим, да ми расеку рукав, — рана код ланга. Кост је сломљена, а нема бола. Помислим:

— У таквом паклу, као сад, да ти језик секу не би осетио бол.

Превијам рану, погледам на крај поља, кад тамо беже Аустријанци, пешадија. Мој је Козак дојурно до наших и саопштио нашу невољу. Одмах су нам посла-те две сатније у помоћ, да их заобиђу. Ове су потерале неприја-

теља. Кад их моји видеше како беже, опет се распале:

— Да ударимо на њих с бока.

— А колико нас има? — запитам. Пребројимо се: читавих свега шест. Остали — који са две, који са три, а један и са пет рана. Сви смо у крви: ако не у својој, оно у туђој.

— Доста, јунаци! Ови неће побећи од наших, а боље да пожуримо к њима кроз шуму, да не би зашли сувише дубоко у долину и да не дођу под артиљеријску ватру.

Тако и урадим, па се сви заједно вратимо. Објаснисмо све подробно и наш ипошљу једну батерију, која их отера све.

Сад ми доктор каже, да ћу морати месец дана лежати у болници, а да нећу моћи махти десном руком.

— Па, не мари, научићу да се борим левом руком, — озбиљно заврши мој сабеседник. — Бориху се и левом руком, а официр се и иначе ретко бори сабљом. Гађати деном руком могу и сад.

Г. Петров.

више Немаца у Француској. Они ће бити на Мези.

Петнајестог децембра ова ће линија бити пробијена, савезници ће ући у Елзас и Лотрингију, и Мез и Штрасбург биће опкољени. Германија ће предложити рат под условима status quo ante bellum. Она ће затим пристати да врати Француској Елзас и Ло-

трингију, али савезници неће на то пристати. После двонедељне очајне борбе савезници ће прећи Рајну. Око Божића они ће прећи или обичи Одру. Крајем јануара савезници могу радити с Немачком што им је воља. На Ускрс, на развалинама пруског војничког деспотизма биће потписан мир.

разорили и попалили сва села, те сада тај део територије нема за Србију веће вредности. Међутим, одступивши из области, која је обухваћена доњим током Дрине и Савом, српска армија довољно је поправила свој стратешки положај. Одбрана дуге граничне линије поред Дрине и Саве, захтевала је од Срба огромне напоре. Поред тога и даљина те линије од средишних делова Краљевине, стално је отежавала прилажење резерве, која је увек била угрожена од непријатеља. — Скраћивши сада своју одбранбену линију и зауевши више сконцентроване положаје, Срби доиста добивају у снази свога фронта.

Не треба се бојати брзог продирања аустријске армије у дубину Србије. Херојска српска војска смождала је на Церу и Јадру четри аустријска корпуса, и ако су Срби водили битку под условима невероватним по тешкоћама.

Нема сумње, да ће Срби, при одбрани своје земље, показати такав отпор, који нипошто неће моћи да надалада аустријска војска, која је сада састављена од једне половине рђаво изабраног ландштурма. Наступање на српској територији биће за аустријску војску врло тешко и у техничком смислу. У аустријској армији имају се два корпуса обучена за брдска ратовања, т. ј. који имају искључиво брдску артилерију и такву исту комору. — Оба та корпуса гарнизонују, у мирно доба, у Босни и Херцеговини, а њих су већ довољно проредили и растројили Срби и Црногорци за ова прошла три месеца. Сви аустријски корпуси, не искључујући ни ново формиране, имају обичну пољску артилерију и комору, којима је немогуће маневровати по брдским кланцима Краљевине Србије. Међутим, сва српска армија организована је и снабдевена за брдско ратовање, које она специјално разуме и зна. Према томе, покушаји нових и опсежних надирања у Србију, доведће Аустријанце само до пораза, какав су већ имали на Церу и у Јадру.

У сваком случају, српска армија указује велику услугу свима савезницима, јер је на себе привукла и држи аустријску војску, која је од ње бројно већа.

Без светлости

— Кад Румунија не да петролеум —

Берлин у мраку, — то је последња новост. Разметљива уверења владина да је Не-

мачка снабдевена петролеумом за две године, показала су се лажна, као што се и очекивало.

Како јавља „Форверц“ великопродавци, врло економски раде и дају малопродајцима незнатне количине, које не могу задовољити потребе грађанства.

Обична је слика у Берлину: пред дућан долазе кола са петролеумом. Око ње иде маса света са различитим судовима у руци. Недеју никоме већу количину.

Зниста место лампе могу да се употребљавају свеће, али су свеће много покупили, тако да велики број становништва проводи ноћи у потпуном мраку.

Пљачка у Белгији

— Почели да отимају и јоргане —

Немцима је мало све оно, што су опљачкали у Белгији. Они продужују пљачку и сада, када изгледа нема шта да се узме. Сада су они почели пљачкати фабрике, које су остале читаве, а међу њима и фабрику јоргана. Последњих дана однели су 15 вагона јоргана из Жила, затим су изјавили да им је и то мало, и да им треба још јоргана.

Из Локерена послато је неколико возова са напљачканим стварима. Војници грабе све, што им падне шака.

Српско-аустријско ратиште

— Мишљење војног стручњака у руском „Новом Времену“ —

Аустрија је у последње време обратила нарочиту и врло озбиљну пажњу на своје јужно ратиште. Србија и Црна Гора за Аустрију су несумњиво противници другог реда, пошто судбина Хабсбуршке монархије не зависи од развитка операција на Дунаву и Сави, већ од резултата борбе са руским армијама. Али рат са Русијом већ је добио одређено неповољни обрт за Аустрију, пошто се стање ствари на северном ратишту није поправило ни тиме, што је врховна команда аустро-угарске војске прешла у руке немачког главног штаба. Тако непријатан стицај, изгледа, требало би да нагони Аустрију на концентровање максималног броја своје оружане снаге према Русији, а да операције на јужном ратишту савсим занемари. То би захтевали чисто војни разлози.

Али аустријска влада, чак и у рату, у ком се коцка на „бити или не бити“, није у стању да се управља у својој акцији једино војничким погледима, већ непрестано мора да мисли о „политици“.

Словенски део аустро-угарског становништва није могао остати равнодушан према догађајима. Нарочито се почеше узбуђивати јужна словенска племена, а са њима и Чеси. Систем терора, који аустро-угарска влада примењује на све словенске крајеве, дао је могућности да Аустрија одржава ред за једно релативно кратко време.

Али неуспеси и порази аустријске армије доведоше словенска племена у Аустро-Угарској до крајњих узбуђења.

У таквој ситуацији, могућност да Срби и Црногорци могу доћи до одлучних победа — поче необично узнемиравати аустро-угарску владу. И одиста ослобођавање Босне и Херцеговине брзо је напредовало. Успешна српска о-

фанзива у источној Славонији, и ако прекинута, из чисто стратешких разлога, доказала је да непријатељ Аустрије може врло лако развити своје офанзивне операције у рејону северно од Дунава и Саве. Да је то Аустрија била допустила, у њеним словенским областима почеле би отворене буне, које су већ појединим пламичцима давале знака о себи, без обзира на све немилосрдне мере, које су власти почеле предузимати. Те буне имале би утицаја и на саму аустријску војску, која у својим редовима има половину Словена. Скуп свих тих појава нагонио је аустро-угарског главног команданта, са пристанком немачког главног штаба, да на јужно ратиште упути нове снаге из редова трећег позива. Аустрија је одлучила да угуши Србе и Црногорце бројношћу својих армија, и ако другостепеног квалитета, али добро наоружаних и снабдених многобројном артилеријом.

Ранији податци, да је на Сарајево послата аустријска војска која је била у рејону Дрине, показаше се као нетачни. Велике снаге, упућене на Сарајево железницом из Славоније, биле су узете из нових редова ландвера и ландштурма. Осем тога довели су и резерву за она три аустријска корпуса, који су били сконцентровани на Дрини и Сави.

Та бројна надмоћност противникова нагонила је Србе да евакуишу Шабац и, вероватно, цео северо-западни угао краљевине, који као клин улази у аустријску територију, а који је, баш због тога, тешко бранити. Тај део српске територије били су Аустријанци заузели још и у свом првом преласку преко Дрине, преласку, који је био завршен њиховим поразом на Церу и у Јадру. Аустријанци су опљачкали цео тај крај; опустошили су,

спотичу се и падају погинули коњи. Никаквог утиска. Видим само напред брдо и мислим:

— Је ли на путу непријатељ или не?

Тако смо прешли пет до шест врста. У идењу смо се растурили. Један део с командиром окренуо је у шуму, одакле су на нас пуцали. Ми искочисмо на брдо, сам мном није било више од десет људи. Ја сам видео пред собом на једну врсту непријатељску коњицу и целу батерију. Таман ми на брдо, а она осу ватру на нас. Окренух се, — око мене нема никога. Сви су отишли у шуму. Ја за њима. Викнух:

— Трубач, трубач!

Никога. Ја викнух „ура“. Дођоше двојица наших. Ја им рекох:

— Вичите „ура“.

— Пођи кроз шуму. Проби се по сваку цену: знај да тамо седе и пуцају на нас. Реци да одмах јаве команданту дивизије, да нам пошаље помоћ, иначе изгубисмо: не можемо се извући из шуме, тамо нас већ чекају. Иди, спремили су и митраље. Брзо! Само опрезно. Ако ти погинеш и ми смо сви пропали.

Из шуме изјаха и командир сатније. За њим изађе још 15 Козака. Командир, смео и хладнокрван, командује снажним гласом:

— Козаци, к мени ближе! Напред, дуж пропланка.

— Јашемо, — коњи иду у корак. Тек из шуме нови Козак:

— Ваше благородије, иду Аустријанци, хусари.

Још није ни довршио, кад тамо, на двеста корака испред нас, из шуме изађе колона, по четири у реду. Видим лепо, да су то непријатељски хусари. Ја видим њихове униформе и официра испред њих. Тачно видим, да их је изјахало 18 редова, али узимам

доглед. Хтео бих да се обманем. Као дете тешим се помишљу:

— А можда су то наши?

Они се зауставише па на нас из пушака: „бац, бач, бач“. Бацим доглед и хоћу да дохватим револвер, да и сам пуцам, — а иза нас ново „бац, бач, бач...“ Погледам: на врсту и по од нас нашло се још четрдесет хусара. Дојехали, зауставили се, па и они пуцају на нас.

— Заробљен! — сину ми кроз главу и нека језа обузе ме од главе до пете. Видим, зацело сам заробљен, не могу побећи. Срце ми закуца: у три рата борио сам се у више од двадесет бојева, па нисам ни рањен, а сад да ме заробе! — неће ми се... И поред тога што је ту био и командир, ја кликнем својима:

— Напред!

И сви, као један, без клицања, полетимо право на оне, што су нам били ближи. 25 људи на 72. Наш командир испред свих. Не знам, да ли му је коњ пао, или су га оборили — тек видим: он

на земљи, а на њега навалила гомила Аустријанаца. Неколико Козака скоче с коња и навале на њих. Скачу, као да се грудвају. А око себе чујем само: „цок, цок, цок“. То звече сабље. Сече се ћутећи: ни узвика, ни пуцња. Ја такође ударам и чујем како моја сабља лупа по другима. Ударамо се, али ни један не пада. Једва пролазе тренуци, а мени изгледају као часови. Сечем и непрестано мислим:

— Па кад ће већ почети да падају људи? Макар и наши! Макар и ја сам, напоследку!

Неко измахну сабљом на мене, — одбијем. Погледам ископа на гомили с командиром — тамо се проредило. Чујем командиров глас, али њега самог не видим. Он виче:

— Мирније, браћо! Пази добро! Ударај ниже!

Не распознајем лица. Само гледам: црвене чакшире, хусарске, или наше, сиве. Упамтио сам свега два лица. Да умем да цртам, — могао би их израдити по се-

гарда при изласцима у варош наоружана је од главе до пете. Велики везир поднео је оставку већ више пута, али му је Енвер одговорио, да ће пре наредити да га обесе, него што ће примити његову оставку.

Поморска борба

Један амерички брод донео је у Хавану извештај, да се у Атланском Океану десила поморска битка између немачких и енглеских крстарица. Мисли се да је

борба око мене мало се разредила: преда мном — мало светлости, а на 12—15 корака њихов официр. Леп, црномањаст, као гундељ, и нишани на мене... Осећам да гађа право у главу. Ми укрстисмо погледе и мене обузе таква љутина, што он са толико љубави нишани на мене, као у нишан, да сам нехотице искриво лице. Пребацим сабљу у лево, узем револвер и не нишанећи опалим на њега, „хлоп“. Он јакну: „ој“ и паде уназад целим телом.

— Ето ти „ој“, и не нишани дуго, — довикнем му ја и нехотице и као на опрузи окренем се десно.

До мене је њихов наредник. Неки делија. Са дугим брковима. У очима му мржња и радост. У њима читам:

— Но, даћу ја теби!

— Да видимо, — помислих. Из нагана опалим на њега. Он скочи у страну, — тана промаши. А ја дотле узем сабљу у десну. Он на мене, — ја одбијем. Суда-

„Савиначка Касина“ Фулијал кафане „Руског Цара“

Један део чувеног подрума код „Руског Цара“ са свима домаћим и страним винима („Рујица“ црно и бело карловачко, жупско, ризлинг, бордо, медок и т. д.) пресељен је у „Савиначку Касину“, коју је узео под закуп Владимир Радовић, ресторатер код „Руског Цара.“

Како је у овим приликама и за грађанство на Врачару потребна једна кафана која ће их задовољити у свако доба добрим пићем и гујном, закупца кафане „Руски Цар“ сматрао је за своју дужност, да узме под закуп и „Савиначку Касину“ да би својим поштованим посетиоцима којима је сада немогуће долазити код „Руског Цара“ дао могућности да у својој непосредној близини имају кафану првога реда.

Одлична и најбоља кујна код „Руског Цара“ даје поштованом грађанству на Врачару потпуно уверење да ће и „Савиначка Касина“ располагати истом кујном и свим удобностима које има кафана и ресторација „Руски Цар.“

Цене најумереније

Трговина готовог женског одела

РАДИВОЈА САВИНА И ДРУГА
КРАЉ МИЛАНОВА УЛИЦА БР. 70. (ПРЕКО ПУТА НОВОГ ДВОРА)

Препоручује поштованим муштеријама велики избор:

КАПУТА зимских БЛУЗА
КОСТИМА ГУМЕНИХ МАНТЛОВА
СУКАЊА ЖИПОНА

Као и велики избор женског веша и разних кецеља.

Цене најумереније и строго утврђене

Јавна захвалност

1-ог ов. м. идући Пожарвачком улицом орди у Београду, изгубио сам буџелар у коме је било 410—дин. у српским новчаницама. Овај је новац нашао г. Никола Везецковић, типограф овд. и пошто је у буџелару била и моја физит карта то је г. Везецковић одмах потражио мене и пре дао ми новац.

Када сам г. Везецко ићу понудио извесну награду за ово његово племенито дело он је и то одбио са подсмехом рекавши ми: да он као Србин зна у каквом се стању данас налази сваки војник па и ја, и одбио је награду.

Немајући друга средства да се овом честитом Србину заблагодарим, ја му овим путем изјављујем захвалност да свет види каквих честитих грађана има и да свима ово послужи за пример и углед.

Риста Ђокић
жандармер. наредник

„Пијемонт“ прима огласе по најумеренијој цени.

помодно ГАЛАНТЕРИСКА РАДЊА Душана В. Пешића

— НА ТЕРАЗИЈАМА —

препоручује поштованим муштеријама велики избор капуљача, подкошуља, зимских шешира и другог разноврсног зимског веша.

Цене умерене и строго утврђене.

Продаја ангро по умереној цени радња

Живана Тодоровића

Дворски лиферант на Теразијама

кафу, пиринач, чај, енглески, бонбоне, бисквит рум, коњак, сендајт сапун, цигуре, црни лаф, сардине и друге конзерве и сву осталу колонијалну деликатесну робу у стану Обилићев венац бр. 3.

Две писаће машине американски сто

ко има на продају нека јави уредништву

5,5

КАРБИДА

може се добити само код Николе Јовановића Стари Телеграф--Београд
Има око 300 половних цакова.

Настојник

Владимир Станојевић грађевинар станује у кафани „Ужица“, нуди се за настојника и оправку кућа за скромну награду.

Дрогерија ГУСЛАР

КОЛАРЧЕВА БРОЈ 5.

није ни за време најопаснијег бомбардовања престала да ради, а понајмање би сад како проносе гласове неки шкартови из позадине.

У радњи је стручан апотекар — магистер фармације.

Има КАО И УВЕК довољно разноврсне дрогевиске и апотекарске робе, фотографских плоча, НИЦА зејтина за јело, рума, чаја и коњака, белгиских медицинских стаклади и свих других потреба.

Спремамо НОВ ЦЕНОВНИК и разаслаћемо старим муштеријама.

Ни железница ни пошта не примају робу, али нашим познатим муштеријама шиљемо по прилици.

Дрогерија ГУСЛАР
20—20

У кафани Панте Костића

КОД

Вука Караџића

(СКАДАРЛИЈА)

Преко целог дана точи се свеже пиво (чаша 0-20, кригла 0-30 п. д.) велики избор природног пића и српских мезелука. — Услуга брза и тачна.

„Пијемонт“ прима огласе по умереној цени.

Наша добра и мила

† СТАНКА

свршена ученица Универзитета

преставила се 1-ог, а сахрањена је 2-ог новембра у сокобањском гробљу.

Соко Бања 4. нов, 1914:

Ожалостњени: мати Лепосава, отац Мих. Јовић, учитељ; браћа: Никола, Драгољуб, Војислав и Пера; сестре: Видосава, Радмила и Нада.

На алексиначком гробљу 11. ов. мес. у 10 и по часова пре подне даваћемо четрдесетодневни помен нашем милу.

† Момчилу--Моми Т. Богдановићу

нареднику — питомцу В. Академије

Благодаримо овом приликом свима рођацима, пријатељима и познаницима на указаном саучешћу у нашој превеликој тузи.

8. новембра 1914 г. у Београду.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

Мати Лепосава сестре: Душица и Шана, брат Немања.

Потпуно нова реновирана штампарија

Телефон 15-91.

Телефон 15-91.

„ПИЈЕМОТ“

у својој сопственој згради

Краља Александра бр. 12.

Снабдевена потпуно најновијим словима, шарама, линијама и свим могућим штампарским машинама и бојама.

Са две најновијет система „ЛИНОТУР“ СЕЦ-МАШИНАМА

Прима на израду: Књиге, разна дела, протоколе, ценовнике, јеловнике, свадбене позивнице, вереничке карте, у разним форматима плакате, биоскопске програме, улазнице, визиткарте, као и разне друге штампарске послове.

ПОТПУНО ЧИСТА И БРЗА ИЗРАДА.

О солидности и умереним ценама, као и о самој изради ма каквог штампарског посла штампарија „Пијемонт“ ставља на расположење п. публици да се и само о свему лично увери.

ЦЕНЕ СУ ВРЛО УМЕРЕНЕ.

Прима на израду све могуће штампарске послове